

**THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL OF TANZANIA
CERTIFICATE OF SECONDARY EDUCATION EXAMINATION**

015

ELIMU YA DINI YA KIISLAMU

(For Both School and Private Candidates)

Time : 3 : 30 Hours

ANSWERS

Year : 2006

Instructions

1. This paper consists of sections A, B and C.
2. Answer all questions in section A and B and **two** questions from section C.
3. Communication devices and any unauthorised materials are **not** allowed in the examination room.
4. Write your **Examination Number** on every page of your answer booklet(s).

maktaba.tetea.org

1. Chagua jibu lililo sahihi kwa kila swali (i) – (x) kisha andika herufi ya jibu hilo kando ya namba ya swali husika katika kijitabu chako cha kujibia.

(i) Katika wakati wa Mtume (S.A.W.) Hadithi hazikuandikwa kwa sababu

- A. Maswahaba waliwahi kuacha Maswahaba kuandika Hadithi
- B. Waliogopa kuchanganya Hadithi na Qur-an kwa sababu zilifanana
- C. Waliwaona haifai kuandika maneno ya Mtume (S.A.W.)
- D. Waliwazuia wasisahau aliyoyasema Mtume (S.A.W.)
- E. Wafuasi walikuwa hawajui kusoma wala kuandika

Jibu sahihi ni B. Sababu ni kuwa Maswahaba waliogopa kuchanganya Hadithi na Qur-an kwa kuwa zote ziliwasilishwa kwa maneno ya Mtume (S.A.W.).

(ii) Uandishi wa Hadithi ulipoanza uongozi wa khalifa wa Mtume (S.A.W.) kwa sababu ipi?

- A. Maswahaba walikuwa wameanza kusahau Hadithi
- B. Maswahaba waliandika Hadithi nyingi zaidi kuliko wafuasi wengine
- C. Maswahaba waliokuwa karibu na Mtume (S.A.W.) walikuwa wachache mno
- D. Wafuasi waliongezeka kwa idadi na kusambaa sehemu mbalimbali
- E. Hadithi zilitakikana kama semina muhimu ya mafundisho ya Uislamu

Jibu sahihi ni A. Sababu ni kuwa Maswahaba walipoanza kuishi kwa muda mrefu, kumbukumbu zao zikaanza kusahau, hivyo Hadithi zilianza kuandikwa ili kuhifadhiwa.

(iii) Katika wakati wa Khalifa Ali 40 – 101 AH matendo mapya ya kipindi hicho yalitawaliwa kwa hukumu za aina ipi?

- A. Hukumu za Qur-an
- B. Sheria za kifamilia
- C. Mkusanyiko wa Msharifu wa Banu Umayyah
- D. Uandishi wa Hadithi
- E. Maimamu wa Hadithi waliendelea kuandika

Jibu sahihi ni A. Sababu ni kuwa kipindi cha Khalifa Ali, hukumu nyingi zilitegemea Qur-an kwa kuwa ndicho chanzo kikuu cha sharia.

(iv) Kiiongoni zifuatazo dhana ya kischolars katika kukusanya Hadithi zilizoshahihi ni zipi?

- A. Ibn Abbas alipokea Hadithi alipofariki 40 AH
- B. Umar ibn Abdulaziz alihimiza Hadithi zikusanwe 101 AH
- C. Tirmidh alipokea Hadithi 41 – 101 AH
- D. Tabi'ina waliendelea kuandika Hadithi 59 AH
- E. Kitabu mashuhuri cha Dola ya Kiislamu

Jibu sahihi ni B. Sababu ni kuwa Umar ibn Abdulaziz ndiye alihimiza rasmi Hadithi kukusanywa mwaka 101 AH.

(v) Kitabu cha kwanza cha Hadithi kilichoandikwa kwa mtindo wa ukusanyaji kwa utaratibu mzuri ni cha nani?

- A. Imam Shafi'i
- B. Imam Ahmad bin Hanbal
- C. Imam Malik bin Anas
- D. Imam Abu Hanifa
- E. Imam Bukhari

Jibu sahihi ni C. Sababu ni kuwa Imam Malik bin Anas ndiye aliyeandika kitabu mashuhuri cha kwanza cha Hadithi kwa utaratibu mzuri, "Al-Muwatta".

(vi) Sunnah ni mojawapo ya aya zifuatazo:

- A. Sunnah ni amri kutoka kwa Mwenyezi Mungu moja kwa moja
- B. Sunnah ni Qur-an inayosimulia ufunuo wa Mwenyezi Mungu
- C. Sunnah ni vitendo na maneno ya Mtume (S.A.W.) vilivyoelezewa
- D. Sunnah ni mila za Waarabu waliomwandikia Mtume
- E. Sunnah ni vitendo vya Maswahaba vilivyokusanywa

Jibu sahihi ni C. Sababu ni kuwa Sunnah inahusu vitendo na maneno ya Mtume (S.A.W.) pamoja na idhini yake.

(vii) Ipi ni maana ya Isnad katika elimu ya Hadithi?

- A. Kutengeneza kitu juu ya kitu kingine
- B. Mnyororo wa wapokezi waliomfikisha Mtume pamoja na wapokezi wake
- C. Hadithi iliyothibitishwa kwa maneno ya wafuasi wake

- D. Hadithi iliyothibitishwa kwa matendo sahihi zake zote
- E. Sunnah inayohusiana na kusoma maneno sahihi ya Mtume (S.A.W.)

Jibu sahihi ni B. Sababu ni kuwa Isnad ni mnyororo wa wapokezi wa Hadithi kutoka kwa Mtume hadi kwa mfuasi aliyeiandika.

(viii) Hadithi sahihi inatambulika kwa sifa ipi?

- A. Hadithi sahihi ni ile yenye wahyi
- B. Hadithi sahihi ni yenye mnyororo kamili wa wapokezi wenye maadili mema
- C. Hadithi sahihi ni iliyotungwa na Maswahaba
- D. Hadithi sahihi ni simulizi fupi ya maisha ya Mtume
- E. Hadithi sahihi ni yenye aya moja kutoka Qur-an

Jibu sahihi ni B. Sababu ni kuwa Hadithi sahihi lazima iwe na mnyororo wa wapokezi wenye sifa njema na wasio na udhaifu.

(ix) Hadithi dhaifu huhusishwa na sifa ipi?

- A. Haina wapokezi waliokamilika
- B. Haina wapokezi wengi
- C. Haina Matin imara
- D. Imetajwa mara chache katika Qur-an
- E. Imetolewa na wafuasi wachache

Jibu sahihi ni A. Sababu ni kuwa Hadithi dhaifu inakosa mnyororo kamili wa wapokezi, au ina wapokezi dhaifu.

(x) Kitabu cha pili cha Hadithi kilichosajiliwa ni kipi?

- A. Hadith Qudus
- B. Sunan Ibn Majah
- C. Sunan At-Tirmidh
- D. Sahihi Bukhari wa Muslim
- E. Sunan Abu Daud

Jibu sahihi ni E. Sababu ni kuwa kitabu cha pili cha Hadithi kilichokusanywa baada ya “Al-Muwatta” ni “Sunan Abu Daud”.

2. Chagua kutoka Orodha B kifungu kinachowiana na kifungu cha maneno kutoka Orodha A.

Orodha A

- (i) Amri ya kuitangaza dini ya Allah inaonekana (69:43-44) basi tungeuchukua kwa
- (ii) Na lau Muhammad angalizuungumza baadhi ya maneno yetu kwa
- (iii) Sema: Lau wangelikusanyika wanadamu na viumbe wote, na waje na mfano wa Qur-an wasingewemeza na hata wakisaidiana (17:88).
- (iv) Na hakawa jamaa zenu kuwa ni miwenzi wenu
- (v) Elimu ni jambo la msingi katika Uislamu na katika ongezeko wowote pia katika kutafuta elimu lazima kupupa maaskahaba (9:122).
- (vi) Wakasema makafiri hakukuwa (i) Qur-an ila uongo aliouzusha na wakamsaidia watu wengine, hakika ameijia na dhuluma na uongo (25:5).
- (vii) Ameiteremsha Jibril mwenye uaminifu juu ya moyo wako ili uwe miongoni (26:193-194).
- (viii) Siku moja tukiiteremsha Qur-an na sisi ndio tuliyoitandika (15:9).
- (ix) Nawakumbusha pale Mtume alipowasimamia baadhi ya wake zake na kusema maneno ili wasijefanya jambo hili (66:3).
- (x) Sema kwa wakafiri: Siku nitakapowasamehe mnayoyasema, na waacheni kwa muda (52:45).
- (xi) Qur-an ni ufunuo ulioteremshwa kwa wahyi. (26:193-194).
- (xii) Aya hii inabainisha wazi kabisa kuwa Qur-an katika usiku mtukufu wa Laylatul Qadr. (97:1).
- (xiii) “Hakika sisi tumeteremsha Qur-an katika usiku wa cheo” (97:1).
- (xiv) Qur-an ni ufunuo wa Mwenyezi Mungu kwa Mtume wake.
- (xv) Qur-an imeteremshwa kwa nyakati tofauti.

Orodha B

- A. Maulizi ya makafiri dhidi ya Qur-an
- B. Wahyi wa Jibril
- C. Qur-an ni kitabu cha Allah (S.W.)
- D. Qur-an inabakia hadi mwisho wa dunia
- E. Qur-an (26:215-216)

Majibu:

- (i) C
- (ii) A
- (iii) C
- (iv) E
- (v) C
- (vi) A
- (vii) B
- (viii) D
- (ix) E
- (x) A
- (xi) B
- (xii) C
- (xiii) C
- (xiv) C
- (xv) D

3. Panga vipengele vya (a), (b) na (c) katika utiririshio wenye kuleta mantiki. Andika herufi za majibu zinazowakilisha kwa kufuata ufuatano ulio sahihi.

(a) Misingi Tatu ya Uswaf Madani ni:

- (i) Kudumisha amani na usalama miongoni mwa watu wote.
- (ii) Kuimarisha mshikamano wa Ahlil Kitabu na watu wengine.
- (iii) Kudumisha mshikamano wa Ahlil Kitabu na Waislamu wenyewe.
- (iv) Kuhifadhi na kulinda usawa mbele ya sheria (katika fiqhi).
- (v) Haki na wajibu wa kila mtu aliyeishi Madina.

Jibu: (i) – (iii) – (ii) – (v) – (iv)

(b)

- (i) Amri iliyotolewa katika mchana au kuingia mchana katika usiku au yeye ni mja wa Mola wake.
- (ii) Yeye ndiye anayetoa riziki mbinguni na ardhini katika siku chache.
- (iii) Mwenyezi Mungu alimuumba na akampa maisha kwa ajili ya kumuabudu.
- (iv) Yeye anayefanya mambo kwa hekima na anayepanga mambo yote kwa uadilifu.
- (v) Mwenyezi Mungu ndiye anayetoa uhai na akamfisha na kisha kumfufua.

Jibu: (iii) – (ii) – (v) – (iv) – (i)

(c)

(i) Wala kwa wema wachache hali ya kuwa makafiri.

(ii) Huo utumwa unafanikisha dhambi kwa kuamrisha.

(iii) Wana wa fiqhi kwa sababu wanahofia maovu mpaka wakakimbilia misafara.

(iv) Wala sio sababu ya kufaulu katika dunia hii wala katika Akhera.

(v) Hasara kubwa na madhila makubwa kwa yule anayeacha mafundisho ya dini ya haki.

Jibu: (i) – (iv) – (ii) – (iii) – (v)

4. Jibu kwa ufupi kwa kujaza nafasi zilizowazi katika maswali (i) – (xv).

(i) Miongoni mwa nguzo za funga ni **nia** na **kujiepusha kula**.

(ii) Baadhi ya mizio inavunja kondoshwa kwa **kula** na **unywaji**.

(iii) Sharti ya saumu kuanza huwa ni **kusudio la nia**.

(iv) Miongoni mwa sharti za funga ni **kuwa Muislamu** na **kuwa balebhe**.

(v) Kula na kunywa kwa **makusudi** ni haramu ikiwa **imevunjwa saumu**.

(vi) Edha ya wanawake aliyefiwa na **mume** aliyepewa ni **miezi minne na siku kumi**.

(vii) Waislamu wanajifunga wakiwa **balebhe** na **wenye akili timamu**.

(viii) Wanamshufiwa kwa sifa ya Mu'itakifu huwa ana sifa ifuatayo **kukaa msikitini** na **kujishughulisha na ibada**.

(ix) Matendo yanayoambatana na amali ya Fiqhi ni **ibada** na **muamala**.

(x) Mtu anayeivunja saumu katika hali ya Fiqhi anaweza kulipa kwa **kufunga siku nyingine au kutoa fidia**.

(xi) Tofauti ya zakaat na sadaqat ni **faradhi** na **sunnah**.

(xii) Mali za wito kwa Kiislamu zitalindwa pindi **zakaat** na **ushuru** zitatolewa.

(xiii) Mazao ya mawasiliano moja hushuhudia huwekwa katika kiwango cha **5 wasaq** na yale yaliyonyeshewa maji huwekwa katika kiwango cha **10%**.

(xiv) Adhabu ya mtu kufa ni kufunga **mwezi mmoja** na kutoa **fidia ya chakula**.

(xv) Zakaat ya ngamia kuanzia **5** mpaka **9** ni kutoa **mbuzi mmoja**.

5. Chagua neno au kifungu cha maneno (1) – (32) ili ukamilishe kauli (a – o) kwa usahihi.

MASWALI

(a) Mtume alipowewa amri ya kulingania Jahara alipanda **Saqifa bani Saida (5)** katika mkusanyiko huo alikuwepo ami yake **Abubakar (11)**.

(b) Katika vita vya **Uhud (1)** aliuwawa **Hamza (2)** kwa kukatwa katwa kikatili.

(c) Mtume wa pili baada ya **Adam (4)** ni **Nuh (3)**.

(d) **Makuraishi** yalikutana katika **Daru Nadwa (10)** kwa ajili ya kupanga njama ya kumuua Mtume.

(e) **Abubakar (11)** ndiye aliyeambudhimu katika **Ghar Thaur (12)** mara tu baada ya kutoka nyumbani kwake.

(f) Baada ya kumsimulia mkwewe **Muhammad (13)** alimpeleka kwa **Waraqa bin Naufal (6)** ambaye alikuwa ni **mkristo**.

(g) **Mkataba wa Hudaibiya (17)** hukubalianwa na **Makuraishi** ambayo vilikuwa vinawadhalilisha Waislamu.

(h) Mtume alipo fika **Madina (16)** alifikia kwenye nyumba ya **Abuu Ayub (15)**.

(i) **Mkataba wa Hudaibiya (17)** ulisalimia baada ya kututia saini.

(j) Baada ya kutawafu Mtume **Sahaba** walikutana katika **Saqifa bani Saida (5)**.

(k) Kabla ya vita vya **Badr** swahaba mmoja alitoa rai ya **kujenga kambi kwenye chanzo cha maji**.

(l) Kiongozi wa Hijra ya mwanzo kuelekea **Habasha (30)** alikuwa **Jaffar bin Abu Talib (21)**.

(m) Katika kitabu cha **Torati (22)** ametajwa **Muhammad (13)**.

(n) **Abu Lahab (29)** alimshambulia Mtume kwa kila alichosema.

(o) Katika vita vya Uhud kiongozi wa **Makuraishi** waovu ni **Abu Sufyan** (jina haliko orodheshwa, lakini kwa mujibu wa historia).